

Fællesmøde mellem vandløbslaugs formænd, næstformænd og Tønder Kommune

Mødet blev holdt tirsdag den 26. februar 2019 hos Landbrugsrådgivning Syd.

Tilstede: 16 lodsejere – 1 folkevalgte – 1 fra syregruppen SVL, 4 fra kommunen – 2 konsulenter jf. deltager liste

Dagsorden:

1. Præsentationsrunde. Herunder præsentation af Sønderjyske Vandløb. Oplæg Ole Hansen, SVL
2. Erfaringer fra grødeskæring og opgravninger 2018- *Oplæg Tønder Kommune*
3. Status for nyt vandløbsregulativer. *Oplæg Tønder Kommune*
4. Status for udbudsrunder. *Oplæg Tønder Kommune*
5. Okker i vandløb. *Oplæg Tønder Kommune*
6. Status for indsatsplaner i udvalgte vandløb
7. Status højvandspumpe Ballum Sluse *Oplæg Bo Jessen og Ole Hansen*
8. Næste møde
9. Evt.

Referat:

1. Præsentationsrunde.
Præsentation af de fremmødte jf. deltager liste.
2. **Erfaring med grødeskæring og opgravning 2018**
Tønder Kommune: Simon Petersen, Tønder Kommune

Grødeskæringen:

Meget specielt år pga. vådt forår og meget tør sommer. Den tørre sommer gav blandt andet udfordringer med lav vandstand hvilket besværliggjorde grødeskæringen.

- Alle terminer blev overholdt.
- Planen blev skubbet 14 dage og der blev rokeret således at vi ikke skar grøde i vandløb med for lidt vand. Vandløb med mere end 10 cm eller helt tørre blev taget først.
- I nogle af de vandløb der sædvanligvis bliver vedligeholdt med Båd er der brugt mejekurv eller amfibiefartøj i 2018.
- Brøndkarse og pindsvineknop har haft gode vækstbetingelser. Det er imødekomet med fokus på kantskæring af brøndkarse og sen grødeskæring af pindsvineknop for at forhindre hurtig genvækst mest mulig.
- Færre henvendelser end i 2017 vedr. grødeskæring.

- Henvendelser har mest berørt oplægning. Grøden lægges som en pølse uden for 2-meter bræmmen.
- Vi oplever for det meste fortsat en god dialog mellem lodsejere og entreprenør.
- Entreprenøren skal så vidt muligt skifte side fra år til år. Ulige år (2019) i venstre side når man kigger nedstrøms.

Positive meldinger angående regulativbestemt bundbredde på kortene fra entreprenører såvel som lodsejere.

Opgravning og beskæringer:

Generelt:

- Opgravning af aflejret materiale kan ske, når en opmåling af vandløbet viser, at der er aflejret så meget materiale, at vandløbet ikke overholder den i regulativet fastsatte vandføringsevne.
- Opgravning af aflejret materiale planlægges, så det overvejende udføres i perioden 15. september til 31. oktober. I praksis gennemføres mindre opgravninger desuden henover vinteren.
- Sker på baggrund af henvendelser og meldinger fra entreprenørerne under grødeskæring samt lodsejere.

Særligt for år 2018:

- På baggrund af henvendelser fra lodsejere og entreprenører har vi gjort en udsædvanlig stor indsats i år.
- Har haft over 30 større opgravninger planlagt som er udført kort efter grødeskæring.
- Desuden er der løbende blevet taget hånd om henvendelser hele vinteren.
- Koordinering om tidspunkt og oplægning mellem lodsejer og entreprenør fungerer stadig godt.

3. Status for det nye vandløbsregulativ (Per Kjær, Tønder Kommune)

Det nye fællesregulativ for vandløb i Tønder Kommune har været i 8 ugers høring i perioden 19. november – 9. januar 2019. Den 5. december blev der afholdt informationsmøde i Skærbæk fritidscenter.

Status ultimo februar 2019:

- 19 forskellige høringssvar
- Behandling og kommentering snart afsluttet
- Dispensation fra NBL § 3 påklaget af Botanisk Forening
- Udsætter endelig vedtagelse, men vi færdiggør forslaget
- Ændringerne i udkastet er ikke så store, at der er behov for en ny høring
- Afventer kendelse fra Klagenævnet
- Tidshorisont ukendt

Pilotprojekt fortsætter:

- 11 regulativer i pilotprojekt omkring Ellum
  - Giver god erfaring med ting, som skal afklares og værdifuld viden om tids- og ressourceforbruget
- Oprydning i kælderen
  - Ca. 850 regulativer skal moderniseres og ensrettes
- Stort arbejde som tager tid

4. Status for ny udbudsrunde (Simon Petersen, Tønder Kommune)

- Kontrakten er forlænget til marts 2020 i alle mejekurv-entrepriser så 2019 vil blive ligesom de seneste år.
- Udarbejdelse af nyt udbudsmateriale startes op efter sommerferien 2019 (udbud delt op i 9 områder med mejekurv og et udbud med hånd – forventes ikke ændret, da dette passer til vandoplande).
- Licitationen er afhængig af regulativrevisionen. En 1 årig kontrakt, med udgangspunkt i det nuværende materiale og med option om forlængelse, kan derfor forekomme.
- Kravsspecifikationerne vil blive indskærpet med udgangspunkt i erfaringer.
  - Vi har en god ramme at udvikle på.
  - Fokus på krav om at alle maskinførere har kursus i vandløbsvedligeholdelse for at sikre en forståelse for dynamikken i vandløbets økologi.
  - Desuden er der indsamlet erfaringer fra nabokommuner.
- Vil ikke kræve opmåling med GPS – men overvejer at lave forsøgsstrækninger med opmåling via GPS.
- Opmåling med GPS giver god mening ved opgravning, så det blev forslået fra vandløbslaugene, at snittet evt. blev lagt der.

5. Okker i vandløb (Kirsten Kerrigan, Tønder Kommune)

- Dræningsloven siger, at der ikke må drænes i okkerpotentielle områder
- Håndhævelse af 2-3 sager om året.

- Okkerkort ligger tilgængelig på kommunens hjemmeside

Tønder Kommune inviterede til et samarbejdsprojekt med konsulenter og en eller flere lodsejere med henblik på at udvikle et brugbart informations og ansøgningsmateriale. Hvis dette skulle have interesse, så kan der tages direkte kontakt til Tønder Kommune eller Sønderjyske Vandløb

6. Status for indsatsplaner i udvalgte vandløb (Simon Petersen, Tønder Kommune)

Status for vandløbsindsatser i Vandplan 2016-2021:

- Ophæng i Vandrammedirektiv
- Ca. 150 km vandløb med indsats - primært fysiske forhold (Vandråd 2014).
- Indsatser i Tønder Kommune er primært
  - Udlægning af groft materiale
  - Udsiftning af bund
  - Okkeranlæg
  - Genslyngning
- (Ingen) frivillighed i indsatser
- Forundersøgelse med detailprojekt (herunder snak med lodsejer), myndighedsbehandling, anlæg, opfølgning.
- 12 projekter i gang:
  - ca. 80 km vandløb i Brede Å og Brøns Å.
  - Realisering af 5 projekter i efteråret.

Status for vandløbsindsatser i Vandplan II:

Tønder kommune:

- Rammer:
  - Vandløbsrestaurering inden for regulativets rammer. (5 projekter til efteråret)
    - Typisk Udlægning af grus og Udsiftning af bund
  - Vandløbsrestaurering/regulering som afkaster regulativmæssige ændringer og erstatning.
    - F.eks. Genslyngning og anlæg af okkersøer. (en række projekter til næste år).

Landsplan:

- Vandplan III (2021-2027) – vandrådene skal i efteråret 2019 arbejde med indsatser i næste planperiode.
- Vandrådsarbejde i 2018 – bekendtgørelse har været i høring. (Miljøstyrelsen).
- I Tønder Kommune udgår formegentlig 49 km vandløb af vandområdeplanen.
- Beslutning om kunstig og stærk modificerede vandløb forventes sidst i 2019 (Miljøstyrelsen).

Kristen Frømsager foreslog, at kommunen i deres klassificering af vandløb skulle se på muligheden for at omklassificere nogle vandløb fra offentlig til privat, da der er flere eksempler på vandløb hvor den nuværende klassificering ikke giver mening.

7. Status højvandspumpe Ballum Sluse (*Bo Jessen og Ole Hansen, SVL*)

Der er nedsat en gruppe med to politikere samt formænd og evt. næstformænd i de berørte vandløbslaug. Ole Hansen udleverede et skriv vedr. arbejdet med højvandspumpen ved Ballum Sluse.

Kort fortalt, så bevilligede Sønderjyske Vandløb og Digelaget, i 2018 i at betale, for at få lavet en beregning der skulle vise, hvilken konsekvens opstilling af 1-2 pumper ville have på oversvømmelse i Ballum Enge. Dette er sket i løbet af sommeren 2018 og resultatet af beregninger er udarbejdet i et Notat, som blev færdig i september 2018. Hovedkonklusionen er, at opsætning af 1-2 højvandspumper kun har en begrænset effekt i ekstreme situationer, og effekten begrænser sig til at reducere oversvømmelser i Ballum Enge. Når man kommer opstrøms (øst for hovedvejen ved Bredebro), er effekten af højt vandspumpen meget lille. 1-2 højvandspumper vil derfor ikke alene kunne løse problemerne med oversvømmelse i Ballum Enge. Notatet i sin helhed kan ses på Sønderjyske Vandløbs hjemmeside.

Beregningerne har været vist til et fælles møde mellem landbrugsorganisationerne og Tønder kommune i november 2018. Konklusionen blev at Tønder Kommune vil forsøge at tage initiativ til et generelt møde om situationen med udledning af vand til vadehavet. Der skal forsøges at inddrage erfaringer fra Tyskland.

På mødet blev der også snakket om, at det er vigtigt, at se på flere parametre. Herunder muligheden for at lave vådområdeprojekter, hvor der evt. kan søges midler fra diverse fonde. Arbejdsgruppen vil snarest holde møde og drøfte hvad der nu skal ske.

Blandt andet afventer arbejdsgruppen, hvad der vil stå i den nye vandløbslov, som er på trapperne, med hensyn til klimasikring af det åbne land. Som det er nu, har kommunerne kun ret og pligt til at lave indsatsplaner for at klimasikre de bynære områder. Her må landbrugets seje sin egen sø. Håbet er, at der ved klimasikring fremover også skal tages hensyn til landbruget.

8. Næste møde

- Næste møde meldes ud med referatet. Mødet fastsættes til 5. februar 2020 hos LRS.

9. Evt.

- Der arbejdes i de forskellige laug på forskellige niveauer. Fra årlige generalforsamlinger til at man ringer til hinanden vedr. evt. problemer. Typisk størst aktivitet i de laug hvor der er problemstrækninger.

Referent: Louise H. Riemann, SVL